

Vanaf
1 januari 2020,
opvolger van de
wet Bopz

Wet zorg en dwang

- Onvrijwillige zorg voor mensen met dementie en/of een verstandelijke beperking.
-
-

Wet zorg en dwang (Wzd)

Wat betekent deze wet voor mij?

De Wzd gaat over onvrijwillige zorg voor mensen met dementie en/of een verstandelijke beperking.

De Wet zorg en dwang biedt regelgeving rondom onvrijwillige zorg.

Voor wie?

De Wet zorg en dwang is van toepassing als u onvrijwillige zorg ontvangt. De Wzd geldt als u woont in een verpleeghuis, maar ook als u in een kleinschalige woonvorm of thuis verblijft. In de Wet zorg en dwang zijn een aantal begrippen heel belangrijk.

Begrippen

Wils(on)bekwaam

Mensen nemen in beginsel zelf een beslissing over de zorg die ze willen ontvangen. Als iemand de gevolgen van zijn beslissing kan overzien, noemen we dit wilsbekwaam ter zake van deze beslissing. In principe is ieder mens wilsbekwaam. U bent wilsbekwaam als u in een situatie of bij een beslissing:

- de informatie over de zorg of behandeling begrijpt en er goed over na kan denken;
- begrijpt wat de gevolgen van uw besluit zijn;
- weet dat u een besluit neemt.

Dit geldt ook als u een wettelijk vertegenwoordiger (mentor of curator) heeft. U bent dus in principe wilsbekwaam, totdat uw behandelaar op een zorgvuldige, beargumenteerde wijze heeft geoordeeld dat u ter zake wilsbekwaam bent.

De zorgverantwoordelijke

De zorgverantwoordelijke draagt binnen de organisatie zorg voor het opstellen, het vaststellen, het uitvoeren, het evalueren en zo nodig het periodiek opstellen van het zorgplan. Dit doet de zorgverantwoordelijke in overleg met u of uw vertegenwoordiger. Iemand vanuit de zorgorganisatie die gaat over onvrijwillige zorg, is de zorgverantwoordelijke.

In de Wet zorg en dwang heeft de zorgverantwoordelijke een belangrijke taak. De zorgverantwoordelijke moet erop toezien dat uw Wzd-zorgplan wordt geschreven, dat het Wzd-zorgplan met u en uw vertegenwoordiger wordt besproken en dat het Wzd-zorgplan wordt uitgevoerd en regelmatig wordt geëvalueerd.

Wzd-zorgplan

Voor iedereen die zorg en ondersteuning ontvangt moet een zorgplan worden opgesteld. In het zorgplan dient te zijn opgenomen welke zorg en ondersteuning u ontvangt. Dit wordt samen met zorgverleners en met u of eventueel uw vertegenwoordiger in het Wzd-zorgplan opgeschreven.

Onvrijwillige zorg

Zorg waar u of uw vertegenwoordiger niet mee instemt, noemen we onvrijwillige zorg. Onvrijwillige zorg kan zijn dat u dingen niet wilt, maar dat u de zorg wel moet krijgen. Bijvoorbeeld medicijnen innemen die u eigenlijk niet wilt. Of uw kamer laten controleren op gevaarlijke voorwerpen. Onvrijwillige zorg kan ook zijn dat u dingen niet mag. Bijvoorbeeld:

- U mag niet onbeperkt roken op de afdeling;
- U mag niet zonder begeleiding naar buiten;
- U mag niet onbeperkt eten.

Onvrijwillige zorg kan over alles gaan. Over verzorging, begeleiding, verpleging, behandeling en bejegening. Bejegening betekent hoe mensen met u omgaan en hoe u met andere mensen omgaat.

De Wet zorg en dwang regelt uw rechten als het gaat over onvrijwillige zorg. De wet regelt wanneer, waarom en hoe u onvrijwillige zorg krijgt. En dat die onvrijwillige zorg zo snel mogelijk stopt.

Wet zorg en dwang (Wzd)

Ernstig nadeel

Onvrijwillige zorg krijgt u alleen als vrijwillige zorg niet mogelijk is en het echt niet anders kan. Wanneer u onvrijwillige zorg ontvangt, moet het altijd zo kort mogelijk en alleen als minder ingrijpende alternatieven onvoldoende uitkomst bieden. We noemen het ernstig nadeel als uw veiligheid of de veiligheid van mensen om u heen in gevaar is.

In de Wet zorg en dwang staat dat er ernstig nadeel is als de volgende situaties voorkomen. Of als de kans groot is dat dit gebeurt.

Er is sprake van:

A.
Levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, ernstig verstoorde ontwikkeling voor of van de cliënt of een ander. Er ontstaat bijvoorbeeld schade aan uw spullen of u veroorzaakt schade aan spullen van anderen. Een ander voorbeeld is dat u ziek wordt doordat u te weinig drinkt of eet.

B.
Bedreiging van de veiligheid van de cliënt al dan niet doordat hij onder invloed van een ander raakt. U voelt zich bijvoorbeeld niet veilig omdat iemand anders zegt wat u moet doen.

C.

De situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept.

D.

Als de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is, bijvoorbeeld als er een kans is dat u overlijdt of dat iemand anders door uw toedoen ernstige schade krijgt of zelfs overlijdt.

Dit zijn uitzonderlijke situaties. Voorbeelden waarbij onvrijwillige zorg als laatste redmiddel wordt toegepast.

Nog een voorbeeld

De zorgmedewerkers vinden het belangrijk dat de bedekken omhoog zijn zodat u niet uit bed kunt vallen. Maar u wilt 's nachts graag zelfstandig naar de wc en verzet zich tegen het omhoog doen van de bedekken. Als er sprake is van gevaar en er is geen andere mogelijkheid om ervoor te zorgen dat u niet uit bed valt, kan, na het zorgvuldig doorlopen van het stappenplan, besloten worden dat de bedekken omhoog zijn als u in bed ligt. Maar er moet altijd eerst naar alternatieven gekeken worden.

Stappenplan

De Wet zorg en dwang heeft als uitgangspunt dat u alleen vrijwillige zorg ontvangt. Onvrijwillige zorg is altijd het laatste middel. Dat mag alleen om ernstig nadeel te voorkomen en er echt geen minder ingrijpende alternatieven meer mogelijk zijn. Eerst moeten alle andere mogelijkheden voor vrijwillige zorg worden onderzocht. Is dan toch onvrijwillige zorg nodig, dan moet altijd worden gekozen voor de minst ingrijpende vorm. De termijn van toepassing moet zo kort mogelijk zijn.

Komen u en uw vertegenwoordiger er niet uit samen met de zorgverantwoordelijke? Dan is de zorgverantwoordelijke verplicht het stappenplan uit de Wet zorg en dwang te doorlopen. U en uw vertegenwoordiger mogen bij alle gesprekken die in het kader van het stappenplan moet worden doorlopen, aanwezig zijn.

Stappen

- De zorgverantwoordelijke overlegt met minstens één andere deskundige van een andere discipline of er andere mogelijkheden zijn voor vrijwillige zorg;
- Zijn er geen andere mogelijkheden voor vrijwillige zorg? Dan komen er uitgebreidere overleggen met meer deskundigen. Hier zit een deskundige van een andere organisatie bij.

- Als het echt niet anders kan, komt in het zorgplan te staan dat onvrijwillige zorg echt nodig is. Dan moet eerst een speciale Wzd-arts of een Wzd-gedragdeskundige toestemming geven voor de onvrijwillige zorg.

Het stappenplan moet in bepaalde situaties altijd worden gevolgd als u niet begrijpt wat de onvrijwillige zorg is en u en/of uw vertegenwoordiger zich niet verzet(ten).

Dat is in de volgende situaties:

- medicatie die uw gedrag of vrijheid beïnvloedt en niet volgens geldende medische richtlijnen wordt voorgeschreven;
- beperking van de bewegingsvrijheid;
- insluiting.

Wet zorg en dwang (Wzd)

Visie van ZorgSaam op Wzd

Binnen de Thuis- en Ouderenzorg staat de cliënt als mens centraal. De regie ligt bij de cliënt en sluit zoveel mogelijk aan bij de manier waarop zij willen en kunnen leven. We stimuleren zelfstandigheid en ondersteunen waar de cliënt het niet zelf meer kan.

We zien de mens en niet de ziekte. Met elkaar zorgen we ervoor dat elk van onze cliënten het leven zoveel mogelijk kan blijven leiden dat hem of haar lief is. Onze cliënten moeten te allen tijde kunnen rekenen op goede en veilige zorg, ook op die momenten dat die tegen hun wil in moet worden verleend.

Vanuit de eigenheid van de cliënt en de voor hen geldende normen en waarden zoeken we op een creatieve wijze naar de best passende ondersteuning en zorg. We zorgen ervoor dat onze afhankelijke en kwetsbare cliënten zoveel mogelijk blijven leven zoals zij dat eerder gewend waren. We leveren geen onvrijwillige zorg, tenzij er voor de cliënt of zijn omgeving onveilige situaties zijn waar dit niet anders kan.

Vrijheid is voor iedereen belangrijk, ook wanneer die door dementie en/of een verstandelijke beperking niet meer vanzelfsprekend lijkt. Door de risico's van de 'vrijheid' samen zorgvuldig af te wegen, zoeken we naar mogelijkheden om de (bewegings)vrijheid zo groot mogelijk te houden.

Om aan de visie op persoonlijke zorg respectvol invulling te geven, biedt de Wet zorg en dwang beschermende regelgeving voor de cliënt.

De cliëntenvertrouwenspersoon

Zowel u als uw vertegenwoordiger hebben recht op ondersteuning bij vragen en klachten over onvrijwillige zorg. De cliëntenvertrouwenspersoon biedt die ondersteuning. Bij elke zorgorganisatie zijn één of meer vertrouwenspersonen beschikbaar. De cliëntenvertrouwenspersoon is niet in dienst bij de zorgorganisatie, maar werkt onafhankelijk van de zorgorganisatie. De zorgverlener vertelt wie de cliëntenvertrouwenspersoon is en hoe u een afspraak kunt maken.

Is er een vraag, een klacht of een probleem? Neem dan contact op met de cliëntenvertrouwenspersoon. De vraag is bij de cliëntenvertrouwenspersoon welkom en veilig.

Zie bijgevoegde folder.

Klachtenfunctionaris

De klachtenfunctionaris van ZorgSaam is bereikbaar op tel: 0115-688448 of via klachten@zzv.nl.

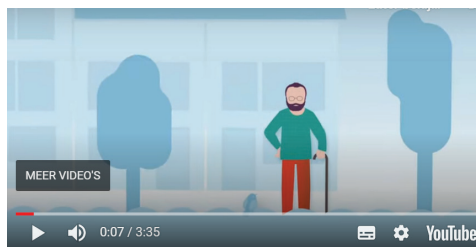
Klachtencommissie

De klachtencommissie (KCOZ) beoordeelt klachten over onderwerpen die in de Wzd worden genoemd. De KCOZ is landelijk actief. Kijk voor meer informatie op www.kcoz.nl.

Animatie

Op onze website

www.zorgsaam.org/wzd vindt u meer informatie, waaronder een animatie (van ActiZ) over deze wet.

Wet zorg en dwang (Wzd)

Meer weten?

U vindt meer informatie op:

www.dwangindezorg.nl

www.zorgsaam.org/wzd

Heeft u vragen aan de werkgroep Wet zorg en dwang van ZorgSaam? Mail dan naar **wzd@zzv.nl**.

Bron

Tekst: Kansplus, in opdracht van het ministerie VWS.

Juni 2020

